

UNIVERSUL

Literar

Director: STELIAN POPESCU.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA
11, STRADA BREZOIANU, 11

REVISTA
SAPTAMANALA

PREȚUL 50 BANI
Abonament 26 Lei pe an

SUMAR:

- Șerban Bascovici . . . *Rapsodia Postumului*
 Victor Eftimiu . . . *Omul care otrăvea fântânele*
 Radu Cosmin *Sau ars...*
 Popie *În întirim*
 Lia Hârso *Pribegii*
 Lizi Panta *Sonet romantic*
 C. Răuleț *Curiozități sufletești*
 Const. Cristea *Quatrene*
 Vintilă Panta *Țara lui Bai-Ganciu*
 Em. Păsculescu *Poveste*
 N. N. Basarabeanu *Un tablou interesant*

Mișcarea Literară

- N. Macedonski . . . *Cronica literară: (Din
Larguri poezii de I.
Grădărescu).*

Ecouri, etc. etc.

Rugăm pe abonați și cetitorii noștri să binevolască a lua act de următoarele dispozițiuni :

1. Abonamentul să ne fie expediat cu 10—15 zile înainte de data expirării, lipindu-se neapărat banda cu care primesc ziarul.

2. Cupoanele de mandate să aibă menționat scopul pentru care ni se trimit bani.

3. Orice reclamațiune și schimbare de adresă să fie însoțită de banda cu care se primește ziarul.

4. Adresele să fie cât se poate de clare.

5. Abonamentele la publicațiunile : „Universul Literar“ și „Ziarul Călătorilor“ costă 26 lei anual fiecare, iar „Vesella“ 40 lei anual, și nu se fac decât pe un an.

6. Orice neconformare de la aceste dispozițiuni va fi spre nemulțumirea d-lor abonați și cetitori.

UNIVERSUL LITERAR

RAPSODIA POSTUMULUI

de ȘERBAN BASCOVICI.

Mă duc spre țara veșniciei pe drumul ce se'nfige'n zare,
Și surzând privesc în urmă cum lumea se frământă'n valuri
Clevetitoare și amare...

Mă duc desfășurând văpaia stindardului din suflet ruptă
Și'n urmă-mi văd venind falanga de visuri ce-mi zâmbesc în luptă,
De svelte amintiri ce-mi cântă,
De doruri cari se frământă
De năzuinți ce săgetează albastrul cer jintind spre soare
Ca să-l străpungă și să-i cargă lumina'n drumul meu șuvoi,
De patimi surde ce-mi fac semne ca să mă'ntoarcă înapoi,
Și de regrete, ce din toate, în urma noastră rămânând,
Nu le mai văd cum vin plângând...

Mă duc spre țara veșniciei chiar dacă-ar fi ca sub povara
Infrângerii să cad pe drumuri, chiar dacă-ar fi să fugă țara
Din zare'n zare, chiar de-ar fi
Să urc pe culmi ce'nfruntă cerul, tot veșnicia voi dori...
Dar din falanga mea, sub scuturi, tot eu întâiul am să mor.
Țar ea își va întoarce pașii pe-aceleași drumuri de pământ,
Se va întoarce răvășită ne mai având conducător...
Și risipindu-se prin lume va duce sufletu-mi senin
Din zare'n zare ca un vânt,
Din om în om ca un suspin...
Țar dacă-ar întâlni pe drumuri o lume vi-regă și rece,
Scutierii mei strălâni ar trece,
Și'n chipul lor ar flutura
Surâsu-mi iertător și rece...

Șerban Bascovici.

OMUL CARE OTRĂVEA FĂNTĂNILE

de VICTOR EFTIMIU.

Nu săpați fântâni la răscrucea drumurilor, ci mai bine înălțați cișmele de piatră, a căror apă să vie de departe, din înălțimea munților, ascunsă bine în adânc, sub țărini și sub vii, ferită de copita vitelor și spurcăciunea omenească.

Ascundeți adânc în pământ simpedele șuvoiu, ca să țâșnească rece și curat, gâlgâind în lumina dimineții; nu-l lăsați să mucezească în băltoace, unde hălăcesc broaștele și cad ierburile rele și guzganii morți.

Mult mai mare e munca, dar mai mare este facerea de bine și răsplata dumnezească, atunci când ai ridicat o cișmea la răscrucea drumurilor.

Căci omul care otrăvește fântânile n'a murit. El aleargă înfricoșat, prin sate și păduri, aruncând stârvuri de câini și femei moarte de ciumă, în valurile limpezi.

Aplecat deasupra ighiabului, rânjește în oglinda apei și, cu mâna darnică, risipește șoricioaica, acolo unde peste un ceas vor veni alții să bea.

L-am văzut și eu pe omul care otrăvea fântânile. Răboaiile și seceta, ciuma și lepra pustiise pământul. Zori răcoase, cu proaspăt miros de primăvară veneau de peste munți și toți visau reînvierea. Și toți sorbeau din apa vie a vremurilor noi. Dar a venit iarăș cumplitul drumeț, cu traista plină de broaște putrede și, unde vedea o cumpănă, într'acolo alerga, spurcând umbroasele isvoare.

Pe urma lui am auzit cuvântând un puț și o cișmea.

Puțul spunea:

— »Sunt otrăvit. Am să mor. Aș fi vrut așa de mult să trăiesc în liniște, neștiut de nimeni! Nu cerzam nimic acestei lumi. Lîmpede în groapa mea aș fi trăit o veșnicie, răsfrângând cerul și împrosfătându-mă din inima pământului.

»Liniștit aș fi visat în amurgurile roșii; aș fi răsfrânt stelele și luna, când s'ar fi îndurat să treacă în lumina ochilor mei și mi-aș fi dat trecătorilor prinosul de viață, belșugul undelor mele.

»Dar am să mor, căci m'au otrăvit! M'au otrăvit fiindcă am avut încredere în oameni și-am stat descoperit în fața lor... M'am încrezut în cer și cerul s'a îndurat de mine; m'am încrezut în oameni, dar oamenii m'au bătut cu pietre și cu pisici moarte. Sunt otrăvit. Am să mor.»

Iar cișmeaua îi răspunse vesel — gâlgâind:

— »Și eu dau drumeților apa mea, dar nu le-o dau întreagă, descoperindu-mă, ca tine. Eu îi cunosc și-mi păstrează taina.

»Nu știe nimeni de unde viu. Știu să mă ascund. Nu-mi trebuie nici seninul stelelor, nici lumina zorilor. Cel ce vrea să răsfrângă cerul, primește și stârvurile aruncate de oameni. Eu nu visez ca tine: eu stau la adăpost prielnic și m'arunc în lume dintr'odată, fără dor și fără credință. Mie n'are ce să-mi facă omul care otrăvește fântânile....»

Victor Eftimiu

POVESTE

Visează câmpul n smalt de floare
Și luna-l strejuește,
Gândește floarea de cicoare
La trista ei poveste:

»Au răs-luceferii amândoi
»Pe bolta instelată,
»Văzuseră cu sânii goi;
»O prea frumoasă fată.

»Și peste ea au aruncat
»O rază sclipitoare
»Și fata atunci s'a preschimbat
»In floarea de cicoare"....»

O clipă liniștea-i stăpână,
A dormit și macul,
Târziu prin lanuri se îngând
Cu soafa-i pitpalacul.

Em. Pasculescu

„S'AU ARS CA NIȘTE FRAIERI”¹⁾

(Șmecheria, inteligența și veselia oșteanului român pe malul Tisei în focul luptelor). Povestirea locotenentului Iordan Ion.

de RADU COSMIN.

La 7 Mai 1919, compania 7-a din Reg. 2 Vânători ocupa sector pe Tisa. De cealaltă parte a Tisei, în dreptul sectorului nostru, inamicul ocupa satul Vejeni, cu lucrări dealungul țărmului drept al Tisei. Distanța ce ne despărta de inamic, nu era mai mare ca două sute de metri, lătimea Tisei în acel loc.

Toată ziua și noaptea, inamicul nu ne slăbea cu focul, cum scoateam capul, gata picocul!

Flăcării noastre erau de mult obișnuite cu asemenea bătăit de muște, cum îi zic ei când se înteteste danțul mai vârtos astfel că acest șgomot îl auzeau și-l primeau nepăsători. Grijă lor mai mare era acum, la porceii care se roteau în frigare pe jăratec, ca nu cumva să se dogorească rău și nu vor avea cu ce trage o înghițitură de vin.

Era pe la ora 12 din zi. Frigările cu porcei se învârteau d'asupra jăratecului. Voinicii își pregăteau ospățul, fără grijă, de oarece îi auzeam:

— „Lasă-l dracului de inamic mucos. Căță-i lumea nu trece Tisa”. Alțul răspundea:

— „Ce să treacă, mă, că am două cățele de puști mitraliere pe poziție; toată ziua mărâe de ciudă, că nu mai vine ocazia să-și înfigă colții în carne de ungar”.

Așa trecea vremea, cu glume. Sectorul era liniștit mai mult ca ori când, iar voinicii așteptau cazanul cu vin de la rezervă.

Dar, deodată, auzim împuscături dese, puțină liniște, apoi iar se repetă împuscăturile în dreptul nostru. Gloanțele suerau de mama focului, despicau văzduhul fumuriu

iar tinta n'o atingeau, căci secerau numai vârful sălcilor, după malul Tisei.

Flăcării noastre cu grija la frigare și cu poftă deschisă își băteau joc de gloantele inamicului, glumind:

— „E loc pe alături, pe sus; duceți-vă unde a dus mutu iapa, și Nanu cârlan și să veniți când vă vom chema noi”.

Rar câte un glont rătăcit, veneau după flancuri, care ne mai dădea de lucru, dar tot cu destinație ajurea.

Numai ce-l auzeam pe telefonistul Budoiu Ion:

— „Du-te la dracul, numele meu nu este scris pe tine”.

— „Mai taci, mă, moară stricată”, îi ziceau ceilalți camarazi.

— „Ce să tac, mă, că e de răs, cum trag damblagii ăștia de unguri” și cu dispreț scui-pa spre Tisa. „Ptiu! fira-ti ai dracului de poitanii, voi să apărați Ungaria!”.

Dar mustăciosii lui Arpad, se vede că în această zi, aveau mângărime la limbă și scărpinăși de piele, că trăgeau de mama focului, să dea jos porcii după cor, și alta nu.

Deja o vreme focul se mai domolește, ai noștri își vedeau de frigări, fiecare cu porceul lui, (cumpărați cu arginți ferecați și plătibili la sfântul asteaptă, cum zicea Budoiu Ion.

Dar telefonistul Budoiu Ion, se vede că și pe el îl scărpină în ceafă și-l mânca pielea, că nu se astâmpăra de loc, ba urca pe poziție, ba cobora la telefon.

Intr'un timp îl văd că vine cu capela în mână.

— „Domnule locotenent, inamicul are poftă să stea de

vorbă cu noi, scoate capul din mască, și strigă: „Roomaan! Roomaan!”. Ce să-i faci? îi trimiți un glont, să-l achiziț?

— Nu, îi răspund, lasă-l să vedem ce vrea.

— Inamicul vrea cu orica preț prietenie cu noi.

— I-anvezi, măi băete, ce mai spune?

— D-le locotenent, strigă mereu „Roman, român”, nu pusca, că noi nu puscăm la voi”.

— Bine, ce e de făcut Eudoiu?

— D-le locotenent, firaș să fii cu părțile mele, lasă-ți-i pe mine că vi-i aduc eu aici ca pe niște fraieri”.

Numai ce-l văd pe Budoiu, că-și pune toată arta și talentul drăcesc în joc, își improvizează un steag roșu, îl ridică și strigă la unguri:

— „Băă, veniți voi aici, că și noi suntem din garda roșie”.

Ungurul încântat ese din mască, și strigă și el, să venim noi la ei. Dar Budoiu șmecher, le răspunde:

— „Băă, noi am venit, dar nu avem bărci, vedeți bine, că toate bărcile sunt la voi, trimiteți bărci că venim”.

Ungurii ies mai mulți afară, cam cincizeci, ne spun că vin la noi, dar să tipăm armele în apă. Budoiu răspunde:

— „Mintenas tipăm armele în apă”.

Numai ce-l văd pe Budoiu, că își mai i-a un tovarăș, pe soldatul Brezeanu Ioan, umple brațul cu arăci lungi de salcie și urcă amândoi pe deal lângă apă, și strigă cât îi ia gura:

— „Na, fraților, tipăm armele în apă, nu ne trebuie”.

1) Din volumul I „Românii la Budapesta” intitulat „Desrobitorii” ce va apare în curând.

și încep amândoi să arunce aracii în Tisa.

Luptătorii lui Arpad, strigau satisfăcuți:

— „No, așa mof, frache, tipati voi toate armele”.

Ai noștri se tăvăleau de răs, în timp ce Budoiu își conducea opera începută și tot murmură pe infundate:

— „Hei, măi fraților, și-a băgat ei în plug cu dracul, dar au să plece cu boii fără coarne”.

Budoiu îi cheamă, că pot veni, să nu aibă teamă, că noi aici suntem tovarăși, ofițeri nu avem. „i-am tipat pe toți”. Își dă cuvântul de cinste, că nu le face nimic și nici nu li se va întâmpla ceva.

Ungurii convinși că au de-a face cu tovarăși de ai lor, se arcă doi dintre ei într-o barcă și pornesc către malul nostru.

D-l Budoiu, extrem de satisfăcut sârea ca un cocosi și tot murmură:

Ară, drace, ară pe spinarea lor, acum îi am plocon”.

După zece minute, parlamentarii lui Kuhu Beja, sosesc la tărmlul nostru, foarte înspăimântați, galbeni la față ca turta de ceară, de oarece aproape de tărml au priceput, că au fost trasi pe stoară.

D-l Budoiu al nostru, este delegat să primească această solie. Dar smecher, pentru orice întâmplare își luase grenade în buzunar, ascunsese o carabină în iarbă, iar înapoia lui, își mai formase o escortă de patru smecheri, cu baioneta la armă, pitiți în iarbă și gata pentru orice.

Îi priveam cum îi debarcă

cum le strânge mâna și urează bun venit — apoi îi conduce la postul telefonic.

Acești parlamentari rămân cu ochii hoșbați când văd de ce este vorba și că noi suntem numai români și că nu am tipat nici o armă.

Încep să murmure, ca să-l trimetem înapoi, că ei sunt parlamentari și că D-l Budoiu și-a dat cuvântul de cinste, D-l Budoiu le dă cu tifla în nas.

— „Băă, v'ati ars ca niste fraiori, s'o spuneti lui muti asta”.

— „Care muti, mă” întreabă ceilalți camarazi.

— „Ce nu știți care muti al dela manutantă”.

Se făcuse ceasul unu tocmai sosea și mult așteptatul cazan cu vin, D-l Budoiu rânduște ospățul plutonului 1-iu și ca băeș cu creștere bună, cum zice el, își invită și parlamentarii la masă, îi ospătează bine și le dă de băutura. Le mai aruncă câte o vorbă de încurajare.

— „Nu fiți prosti, mâncați și beți, că acum vă trimetem la ai voștri, nu e frumos să plecați dela noi nemâncați și nebăuți, așa se cuvine la parlamentari.”

Unul din unguri tot suspina adânc „că amar ne-am plăcut” și poate peste două ceasuri vor fi împușcați. Dar Budoiu, îi încurajă mereu:

— „Dă-te dracului, cine dracu mai strică și pe voi două gloante, gloantele ne trebuiesc pentru cei după mal” arătând cu mâna.

Ungurii după malul celălalt se tot enervau, așteptau cam

de mult, înapoierea parlamentarilor. Tot întrebau că nu-i mai trimetem, sau să trimetem și noi doi români la ei ca parlamentari.

Dar D-l Budoiu, le răspunde:

— Așteptați, bă, mult și bine, că parlamentarii voștri sau pus pe chef aici la noi, de ce ne-ati trimis betivi, mai trimeteti încă doi parlamentari cum se cade.

În acest timp cel cu cățelele de puști mitraliere, sta gata cu mâna pe trăgaci, ochii drept la oci cindosei unguri după mal, să-i măture cu o singură bandă.

Celor după mal, le mai trimete Budoiu, un ultim adio, zicându-le:

— „Băă, mai stați puțin, ea vă trimitem, cu posta acriană, niște pachete cu scrisori, recomandate.”

Nu a terminat vorba, că ghiuleaua recomandată a căzut drept în mijlocul ungurilor, cățelele încep să latre urât iar ungurii amar păcăliți își căutau culcusul.

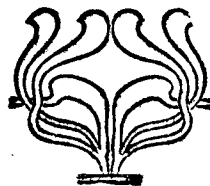
După două ore, artileria noastră i-a seos din aceea poziție, fugeau cu bagajele în spinare, mai rău ca soarecii, când îi prinde apa.

Astfel am scăpat de ei și focul lor, iar D-l Budoiu le dădea cu huideo! Zicându-le:

— Mutati-vă, că nu ati plătit chiria și vă dă proprietarul afară.

Așa trecă vremea pe front, mai cu glume, mai cu gloante, că de nu ar fi acestea și inima bună a românului, cine stie ce s'ar întâmpla otașului român, s'ar prăpădi de urât.

Radu Coșm'n.

IN TINTIRIM

de POPIC

Unde nu este durere nici intristare, nici suspin).

Om nătâng ce porși în suflet caravana desnădejdii
 Sub un soare ce și revarsă raza lui de plumb topit,
 Mateleț fără odihnă într'o mare de primejdii
 Și formulă învechită din arhiva unui schit,
 Acrobat pe-o bară plină de tășuri și de pnte
 Măscărici de bălci arhaic uns pe față cu băcan,
 Tu ce crezi că Universul este golul tău din minte
 Sau gazeta privegheată de Popescu Stelian,
 Dacă-al sta un sfert de oră cu să cugești într'o criptă,
 Unde piere cea din urmă energie de atom,
 Ai simți și-tu ca mine, — dar cu inima mai friptă —
 Ce iluzie se leagă din neant până la om!
 Ai simți și tu sărmane cât de tristă-i hyperbola
 Ce-o creiază gândul nostru râvnitor spre infinit,
 Ce sunt 4600 de metri ca să treci Domodossola
 Când Chavez de la 'năișmea unui ulm s'a prăbușit!
 Ai vedea că ori ce viață fie ea de foc vestalic
 Sau de pace incheiată'n Brest Litowsk sau București.
 Ori ce poftă ce se naște într'un suflet animalic

(Cum ai vrea să o numești)

Se reduce tot la aceeași consequent cemerid,
 Nu importă de se cheamă I. Tutuc sau Euclid..

* * *

N'ași dori filosofie ca să fac aci, — dar vrerea
 Mi-o întunecă de-odată desnădejdea și durerea,
 Căci plimbându-mă de-alungul înșirilor potea
 Întâlnesc desertăciunea astei țiri atât de seci.
 Mă gândesc că în cuprinsul cimitirelor aceste
 Se va scurge toată viața Bucureștilor de-acum.
 Trei decenii au să treacă fără rost și fără veste,
 Și din tot ce arae astăzi s'o alege numai scrum.
 Mă gândesc că tot ce face vraja dragostelor noastre
 (Curieze scripitoare, dansatoare de șantan,
 Statul viu cu trup de carne și cu ochi furăți din astre),
 Se va pierde ca o navă scufundată în ocean.
 Vai, murl-vor și artiștii, și poeții, chiar și pozii
 Vor murl și patrioșii din Caracal sau Galați,
 Va murl și Domnul Wilson, — ghilotina Europei —
 Minulescu și cu mine și ceilalți vor fi uitați,
 Generalul Averescu va închide — odată ochii
 Odihnina lângă Christescu, lângă Iorga sau Ionel,
 Pe când Căza (cine știe?) cot la cot cu Fischer Moki,
 Va 'nfelege că jidanii și creștinii mor la fel.
 Nici Politica nu intră în eterna noapte-a morții,
 Nici Cenzura și nici Ura, — nici Ambiția, nimic..
 „Toate-s vechi” a zis Poetul, sub porunca oarbă-a soției,
 Iar MORALA e: Un leagăn, bun tovarăș cu un duc.

In Post Scriptum

(De'mi dați voie,) am să iscălesc

Popic

P R I B E G I I

de LIA HÂRSU.

cu căldura dogoritoare a zilei de vară, drumeții mergeau încet, la pas, târând în urma lor doi copilași cari d'abea își purtau trupurile ostenite.

Erau doi bărbați și două femei, iar înaintea lor păsea liniștit un țaran voinic, lat în spate. Ceilalți erau târgoveți, îmbrăcați sărăcăcios și vorbind în're ei o limbă străină. Numai când trebuiau să spue ceva țaranului ce le slujea de călăuză, vorbeau românește.

Dela o vreme, drumul coti pe o potecă care urea spre munte. La început ușor, de abia simțit, nici nu băgau de seamă că ureă. Dar după ce merseră o bucată, suiful se făcu tot mai drept, poteca mai îngustă și mai anevoe de urcat. Muntele sterp, fără urmă de copac, nici fir de iarbă Bolovani mari, pe alocuri câte o bucată de pământ uscat de soare și secetă.

Drumeții suiau greu, de abia răsufând. Copiii, târâți de mână, se țineau după ei cu ochii pe jumătate închiși, într'un fel de toropeală, aproape fără să simtă.

Țaranul era ușor, se sprijinia din când în când într'o bâta groasă și când ajungea la un loc mai drept își vedea pe ceilalți rămași cu mult în urmă, să opră să-i aștepte.

— „Mai avem mult, bade?” întrebă unul din drumeți și căută cu desnadejde la copiii ostenți cari veneau în urmă târâți de femei.

— „Da și dumneavoastră, ce Dumnezeu! Ia, o palmă de loc și ajungem!”

Drumeții, înviorați de nădejde, începură iar să urce poteca îngustă și plină de pietre.

Dela o vreme simțiră că urca mai ușor, poteca se desfăcu în mai multe cărări, cari duceau încotro-va, și după puțin se aflară pe un platou mic, asternut cu iarbă.

Erau în vârful muntelui. Desfăcură un paneraș și sco-

tând o pâine, câteva măsline și o bucată de brânză, se apucară să ospăteze. Copiii treziți acum de foame începură să imbuce lacom din codrul de pâine.

Țaranul se lăsase și el mai deoparte pe iarbă și privia zâmbind îngăduitor și cu milă la drumeți. După ce-i văzu strângând la loc în paneraș ce le mai rămăsese din ospățul lor sărac, se sculă în picioare și se apropia de ei.

— „De acu eu mă duc. Dumneavoastră, niște, o luați de poteca asta și scoborâți pe ea până în vale. De acolo urcați iar muntele ista de vă sta în față, și în vârful lui o să dați de o stângă de oi. Să cereți gazduire peste noapte la bacju, că-i om de omenie — îl știu eu — și în zori s'o luați de vale, că dați deadreptul în târg. Da să nu spuneți bacjului că veniți din țări depărtate. Să ziceți că ati fost la niște neamuri dincoace, la noi, și că acu văntoarceți acasă peste munte că-i mai deadreptul!”

— „Bade, nu ne lăsa!” se rugă unul din drumeți, „mai du-ne o bucată, că te-om mulțumi și noi cu ceva!”

Țaranul zâmbi cu milă, ca și când s'ar fi mirat ce iar putea da ei, niște bieți sărmani, lui, om cuprins. Apoi le zise cu blândete:

— „Nu pot, domnule, că am și eu treabă acasă, dar n'aveți grijă; luați-o pe unde vă zice eu și faceți cum vă spusei. De-acu, Dumnezeu să vă tie calea și umblați sănătoși!”

Drumeții văzură că ar fi izadar să stărue și se întrebă răcam ce să-i dea omului pentru binele ce le făcuse ca să-i aducă până acolo. Unul, scotoei în buzunarul vestei unde avea niște gologani; dar țaranul ghici și-i zise făcând cu mâna:

„Lasă domnule, că n'am făcut binele pe bani!” și porni apoi sprinten la vale, pe poteca de care venise.

Drumeții se opriră câteva țe loc și priviră necăjiți la drumul tot așa de anevoios ca cel pe care-l făcuseră până atunci greu și la scoborât. Numai bolovani și pietre ascuțite. În căltăminte lor purtată îi apăra cu greu și câte o plăcă ascuțită le străbătea aproape prin pielea învechită a ghetelor și le rănea picioarele ostenite. Unuia din copiii îi rămase talpa pantofului între Pietre și acum călca cu piciorușul lui ostenit de-a dreptul pe ciorap — și acela găurit.

Micutul începu să scâncească de durere. Una din femei cercă să-l ia în brațe, dar scoborâșul era iute și poteca îngustă, așa că era amenințată să se restabilească cu copil cu tot până jos în vale, printre pietre.

Se opriră iar și cătară cu desnadejde în jurul lor. Soarele ardea mai cu putere și în fata lor, muntele pe care trebuiau să-l mai treacă, îi se părea doar la o palmă de ei. Și totuși era nevoie de ceasuri multe până să ajungă în vârful lui.

Porniră iarăși, bieții jidovi rățăcitori, târându-și înaintea pașii ostenite. Gândul li se ducea la amarul pe care l'au îndurat și pe care-l vor îndura poate toată viața. Tăceau și își cătau de drum, dar în mintea fiecăruia se desvelea trecutul fără bucurii. Plecaseră cu câțiva ani în urmă, în țara aceea depărtată unde alegă mulți și se pierd atâția. Ampluse sufletul la plecare! Și după ce au suferit a'tâția ani, dorul de surori și frați, de pământul în care se născuseră, îi aducea înapoi. Și apoi sărăcie și amar și acolo, departe, străini ca și aici, veneau înapoi la ai lor. La granită nu li s'a dat drumul. N'au avut dovadă că sunt din țara românească și nici o hârtie să le îndoaie trecerea.

S'a găsit cineva, țaranul acela de omenie, care să-i ducă

peste munte, unde nu era nimeni ca să le ceară pașapoarte și lăști. Și se auzi, după ce-i trecuse unde era primejdia, îi lăsase să-și vadă de drum, încotro i-o duce norocul.

Scoborâseră muntele și stătură să se odihnească. Căldura se mai potolise. Căni căzută pe pământul tare și se lungea în țărână ca niste căini.

Tăceau. Păsărelele cântau și un izvor care curgea din munte sosea trist alături de ei. Nici o suflare omenească prinprejur. Oțtară adâncă și ridicară copii adormiți de jos. Cu ei în brate, înrepură iar drumul lung și greu.

Muntele pe care urcau acum era o pădure rară de mestececi. Câte un luminic pe stocuri.

Pajiști mândre, flori în mii de fete, și răcoare. Soarele se lina spre sfîntii. Mergeau acum mai repede de teama noștii care se apropia.

Pe înserate auziră lătra de câini și zăriră o licărire de foc. Erau la stână.

— „Ia vezi, măi Niculae, la ce câini a om” zise baciul și încercă să stăpânească câinii

care lătrau cu putere, gata să sfășie. Drumetii rămăseră în napoi, plini de groază. Niculae un cioban înalt și uscățiv, le eși înainte și i apăra de câini. Drumetii spuseră apoi cum îi învățase țaranul și baciul le îngădui să măie peste noapte la stână.

Nu erau flămânzi, dar osteniți din cale afară. Femeile se culcară la colibă iar bărbații se trântiră afară. Pe o mână de pae, împraștiate de iarba.

Era răcoare și senin. Noaptea fără lună. Doar stelele scilneau pe cer.

Din colibă se auzi un plâns somnoros de copil.

Câinii mârâiau înăbusit, aintind străini pe aproape.

Ciobanii dormiau. Din când în când licuricii zburau prin văzduh, licărind ca scânteii de foc.

Drumetii nu puteau închide ochii. Frumusețea firii pe care n'o mai văzuseră până atunci în ațâta splendoare, îi uimea și le umplea sufletul de o simțire nouă, necunoscută

Dela o vreme, pleoapele ostentite se lăsară greu pe ochi tintiți în gol și un somn dulce întăritor, îi cuprinse.

Ceasurile treceau și firea părea și ea adormită. Dar deodată o geană de lumină, slabă, departe, de abia simțită, o făcu să tresară. Se lumina de ziuă.

Ciobanii se sculară și s'apucară de treabă. Mulseră oile, puseră ceaulul pe foc și treziră pe drumetii să-i ospăteze cu lapte dulce și mămăligută caldă. Copii bucușori, sorbeau lacom laptele fierbinte. Uitașeră toată osteneala și acum sătui și odihniți, alergau să prindă un mieușel alb, care se împedeca printre picioarele ciobanilor.

Se luminase pe deplin și drumetii se gătiră de plecare. Luară ea și în ajun copii de mână, priviră tristi la calea lungă pe care le-o arăta baciul și pe care aveau să o mai bălătorească, apoi se depărtară încet, tăcuți, bieți jidovi ră-tăcitori, fără țară și fără pă-mânt

Lia Hârsu.

SONET ROMANTIC

QUATRENE

*Mi-ești drag cum nimeni nu mi-a fost vreodată,
Pribeagule ce mi-ai eșit în cale,
Mai tulburat cu versurile tale
Și cu privirea-ți caldă și curată.*

*Aș vrea tăcuți la geamuri ogivale
Să ascultăm o serenadă 'ndepărtată,
Să reținem poveștii de altă dată,
Să ne să pășim prin parcul gol agale.*

*No-om îmbăta de-apusuri violete
Și de pe ceruri luna visătoare,
De-deupra noastră vrajă își va cerne.*

*Și rătăcind pe-aleele discrete,
Înflorați de prima sărutare,
Ce'n vis trăi-vom fericiri eterne.*

Lizi Panta.

*O ploae de raze din ochi-ți aprinși
Reverși azi spre altul țemce
Dar tot mai păstrez o scântee
Din focul sub care cad alții învinși.*

*Când seara amurgul sărută, iar zarea
Si noaptea și-așterne tăcerea-i de ghiață
Văd timpul furându-mi zi cu zi din viață
M'apropii de noaptea adâncă: Uitarea..*

*Credeam că iubirea s'a stins pe vecie,
Ci doar amintirea mi-o lasă aceea;
Dar nu am cenușa s'acopăr scânteea
Și-aștept și vestala din urmă să vie..*

Const. C. Cristea.

CURIOZITĂȚI SUFLETEȘTI

de C. RAULEȚ.

„Aș vrea să fim iarăși câteva clipe împreună.

Și să nu fim numai noi. Nu. N-ăș vrea aceasta. Mi-ar plăcea să mai fie cineva, ba chiar mai mulți, cât de mulți.

Și să stăm de vorbă ca niște prieteni vechi, ce-și spun gândurile de când s'au pomenit, sau ca niște prieteni proaspeți, cari se trudesc să se arate mai buni de cât sunt, sau ca niște oameni cari s'au cunoscut abia atunci și se privesc cu neîncredere, sau ca niște indivizi cari nu s'au cunoscut nici odată, indiferent. Să vorbim ce vreți voi, numai ce vreți voi; să ne înălțăm pe aripile poeziei sau ale visului în regiunile albastre ale cerului; sau să ne coborâm prin prăpastiile cleveției până în adâncimile întunecoase ale pământului; să discutăm literatură, știință, politică, modă, nimicuri zilnice; să șoptim sau să strigăm în gura mare ca niște oratori de răspântie; să vorbim pentru noi sau pentru cei din jurul nostru — puțin în imi pasă. Ții însă mult să fii cu voi, să fim cu toții: atâta tot. Și nu pentru că aceasta ar putea să-mi facă plăcere. Nu știu dacă și voi sunteți de același părere și mă indispuu la ideea că ați putea întâmplător, să fiți con-

tra. Dar ce vreți eu? Ce curioși oameni sunteți. Dar când am voit eu ceva — material? Voi mă cunoașteți bine, nu e așa? Tot atât de bine tu ca și el. Ce sa vreau? Nu vreau nimic. Și să nu banuieți că fac pe șireții; nu mă prinde. Eu sunt din topor, vorbesc de-a dreptul, arunc omului adevărul, eu pe un picoc, drept în față, mie dragă sinceritatea intrucăgă, neînțeleasă. Și, totuși, — cine ar crede? — vreau ceva. Când am spus nimic, am înțeles că nu vreau nimic de la voi, că nu urmaresc nici unul din idealurile care ar putea fi văzute, pipăte și, deci, pricepute de toți. Uite, vezi, nu vă spun asta ca să răd de voi, cum sunteți, de obicei, dispuși să credeți. Sunt deschis. Pe mine mă interesează privirile aruncate pe față de femeile fine, obicinuite să se uite pe ascuns, nu atât de nevoite cât de plăcere; aluziile îndepărtate care nu sunt nici sa-vanțe, nici de spirit, nici de ac-tualitate, nici pe înțelesul tutu-ror; tremuratul nevăzut al buze-lor subțiri, sărutate din fugă, cu teama în suflet; bătăile secrete ale inimii îndrăgostite de un vis bolnăvicios, nemulțumite împotri-va truizmelor zilnice sau răzvră-tite împotriva detaliilor, în con-tra nuanțelor, în contra celor ne-

băgate în seamă de cei de rând; obrazii pudrați cu tonuri de sublimat, unu la mlec și cu linii ce-ți provoacă asociații de stări de conștiință ce te înnebunesc; mâ-nușile cu parfum străaniu, topite în mângăieri sau în mânșoane cu trei mâini. Atâtea nimicuri — pentru mine scumpe.

Caut să fii cât mai deslușit, din datorie, dar mărturisesc că nu m'ar părea rău dacă nu m'ăți înțelege.

Și, totuși, b'zară complexitate sufletească, vreau să vă spun ce, vă, vreau să vă destăinuesc ceva. Iată: scopul meu este — oricât de urât ar părea cuvântul — să vă spionez, bine înțeles numai după ce am avut grija să vă vestesc de mai înainte că să știți să vă feriți, să vă bateți joc de inten-țiunile mele vinovate. Aceasta imi face și mai mare plăcere, pen-trucă mă înălță de asupra spio-nilor de rând. Un spion care își declină calitatea înaintea de a începe să lucreze, o pierde. Și eu vreau să-mi încep spionajul su-fleteșc, numai după ce am pier-dut calitatea. Sunt curios să aflu ce mai este între voi. E firesc, nu e așa, după ce v'am cântat ver-surile prietenului D. Nanu? Le țineți minte:

„Și-n vreme ce va fi ruină mândria formelor sculptate
Și pe obrazii trandafirii de mult în lacrimi s'or fi șters,
Cu mult mai fericit ca tine, în dulcea mea singurătate,
Eu voi păstra-o tot frumoasă în licăirea unui vers“.

Străele pe care le-am dat unui poveș imi fac o neînchipuită curiozitate când le întâlnesc pe cor-pul lui desirat, pe stradă; cartea pe care am dăruit-o unui prie-ten sunt curios să știu cum a a-juns; pisicuța deasă este iubită de stăpâni ei cei noi, dar un su-flet cald, care a fost cândva al meu, pe care nu l'am dăruit, dar pe care totuși nu l mai am?

Iată de ce aș vrea să fim iarăși câteva clipe împreună, să stăm de vorbă ca niște prieteni vechi, sau ca niște prieteni proaspeți, sau ca niște oameni cari s'au cu-

noscute abia atunci, sau ca niș-te indivizi ce nu s'au cunoscut nici odată, nici odată, nici odată“.

* * *

Șirurile de mai sus le-am găsit pe drum, într'un plic care purta numele unei femei. Plicul era rupt în două — eu scriasem eu tot. L'a sfâșiat autorul, aceea că-veia îi era adresat, sau cel de al treilea? Iată un lucru demn de luare aminte. Acesta din urmă, înfuriat, ar fi rupt scrisoarea în mai multe bucăți, — deci n'a fost el; femeia, dacă ar fi primit-o,

o distrugea ocașă, sau o păstra, — prin urmare n'a fost nici ea. În sprâncinul acestor două persoane mai este faptul că ei n'aveau ne-voie să pună scrisoarea în plic că s'o rupă. Nu incapa îndoielă, deci, că autorul ei a rupt-o înaintea de a o trimite și a aruncat cele două bucăți la întâmplare, unde se gă-sea, cu nepăsarea omului care știe că nu poate face ceva mai înțelept, că n'are de ce să se fe-rească și că nu merită mai mult cel care l-au inspirat scrisoarea de poet și de nebun.

C. Rauleț.

TARA LUI BAI-GANCIU

O IDILA

de VINTILĂ PANTA

Un oraș mare, huiștît din cale afară, fără viață și cu o deosebită culoare orientală: străzi largi și murdare, cu grămezi de gunoarie infecte, cu băltoace de lături, cu pietroaie cruncate în mijlocul drumului, aduce mult cu eternul nostru Mizil, în plus cu câteva scene pitorești și căsuțe asemenea.

Strada e pustie, nu vezi decât câțiva copii jucând „sodron” pe un meșdan, un tureleț văcsuitor și motăind la un colț un negustor de alviță, citind gazeta.

În treacăt fie zis, îmi lasă gura apă, simt oarecări svărcoliri prin stomacul nealimentat de 2 zile, și înghiț neputincios în sec.

Da când în când o turcoaică scoasă, îmbrobodită la față cu griță, trece repede ca o umbră... ca prin farmec, cum își face convolul intrarea, strada se însuflețește, curioși se strâng în jurul geatru, ne privesc cu ochii holbați, râd, ne înjură, glumesc... și din când în când ne scuipă!!

Ne oprim așteptând ordine.

Cu mine soarta e vitregă: răman pironit lângă negustorul cu alviță și cad într-o mută admirabilă.

Nu mi mai ridic ochii dela tava rotundă și grea a negustorului ce și-a lăsat și el gazeta.

Sînt cum mi se umezește cerul gurei... și zadarnic pipăi bucurările!

Strășnică alviță! Un bloc mare, lucos și atrăgător ca o enormă piatră prețioasă... de jur împrejur, bucăți mici, tălate simetric... în jururi un cuțit fermecat... blocul străluce feerie în lumina roșatică a amurgului și talnic mă chiamă!

Trezar speriat din contempla... mă mi mută:

cineva mă pipăe stăruitor pe pulpe. Îi pun mîna pe umăr, nu mă slăbește, parcă n'ar smîji și ei el într-o delicioasă contemplație!

Nu știam, n'aș fi bănuțit vreodată că vechile mele jambiere, decolorate și sgăriate pot produce o atât de plăcută și profundă emoție artistică.

Omul meu — un sergent de stradă — bondoc și gros ca un castrețote copt prea bine, cu firea roșii pe umăr și la piept, cu un latagan turoesc atârnat de gât, cu un cioc îngrijit și tuns de curând, zămbește cu înțeles, mulțumit și fericit, îmi arată jambierele, și mă întreabă blajin, într'un grai necunoscut:

— Ză prădava? (1)

Mă uit la el, la jambiere și nu prea pricep. Pricepe el în schimb.

— Ooleo pari? (2) — îmi face semn cu mîna, scoate o banenotă scioasă, mi-o arată întrebător și pricep că dînu e amator să-mi cumpere jambierele.

Eu sunt un pătimaș amator... să i le vînd!

Privesc în dreapta blocul de alviță luocete mai cu putere parcă e mai atrăgător, din ce în ce mai atrăgător!

Nu știu cât să cer, și primesc cât îmi dă. Văd mai târziu că am fost plătit destul de bine: 80 lei pentru jambierele mele vechi și sgăriate, cât n'aș fi îndrăznit eu să cer nici odată.

Luhat banii înfrigurat, îi leg cu îngrijire într-o batistă și îi ascund bine într'un buzunar.

Am oprit 5 lei... cuțitul tăie admirabil... și alvița e delicioasă! Fac tot felul de scoțeli, echi...

- (1) De vînzare?
(2) Cîte parale?

librez bugetul și mă gândesc: ce-ar fi dacă la cheltuchi negrevd, zute am trece o cafea?

Alături ochiar e cafea... pro. babil locușul eltei, căci zăresc fețe de masă neobișnuit de curate.

Pe nesimțite es din rînduri și neobservat mă așez la o masă rețasă.

Comand cafeaua unei fețe zăm, hitoare, cu ochii plini de bună-tate.

În așteptare, trag cu coada ochiului, și zăresc după teighea, cum fetica mă privește gales, surâde benevoitoare. Bag de seamă, că-i nostimă, curat îmbrăcată, blondă spălăcită, cu ochii mari și verzi ca marea... nu știu de ce îmi potrivește gulerul, și îmi trec marea prin păr.

Eternul bărbat!

A uitat că îl păzește o santinelă, că îl va mai păzi încă multă vreme! Și fata e bine, din ce în ce mai bine, foarte bine! Are un năsnu obrcznie nevole mare, și e guriță roșie ca rodia... o privesc năue, mă emoționez când o văd că se îndreaptă spre mine, se apropie, se pleacă: e frumoasă de piecă, obrazul îi s'a roșit apropiindu-se vădit de al meu, ochii mici și șreți, clipesc des, buzele prind să șoptească pătimaș, cald, nespuns de cald...

Dau repede capul la o parte, mă întorc îngrozit:

Din gurița roșie ca rodia și eu dînji ca mărgelele, pornește spre mine un parfum divin de... us, turoj!

Mă'mbată, mă amețește și fug lăsând în urma mea fecioara cu ochii ca marea, nespuns de mirată.

Nici odată n'am urât mai grozav usturoiul!

Vintilă Panta.

MISCAREA LITERARA

de Nikita Macedonski

DIN LARGURI

de ION I. GRECULESCU.

Reîntruparea sufletului nostru după moarte, în altă ființă omenească, sau poate superioară omului, — a preocupat întotdeauna oamenii de știință și mai ales poezii.

Savantul cercetează. Poetul are siguranța, și dacă este romantic, va asocia poeziile în care cântă reîntrupările sufletului, — pe iubita lui.

Din poema „*Fatum*” — cu care se începe volumul domnului Greculescu, — se desprinde fatala cruzime a morții, care printre nenumăratele vieți trăite pe pământ sau în alte lumi — desface cele mai puternice iubiri.

*Ca rătăciții nopților nebune,
Pe mări sau munți, sub groaznice furtune,
Cătându-se în zorii dimineții,
Ca ei ne-am căutat sub vraja vieții.
Și ne-am găsit cum se găsec sub daltă
Create de o minte ce tresaltă
Sub focul inspirării geniale,
Armonicele linii ideale.
Și'n clipa când am fost atât de aproape
Că brațele-am deschis spre-a ne sorbi
Zigzagul unui fulger ne orbi,
Vroind în întuneric să ne 'ngroape.*

Moartea, — pe care poetul o asemuește unui fulger, care ar tăia din timp în timp întrupările sufletului, — i-a îndepărtat de vraja sfântă a 'ntâlnirii. — după care urmează o revoltă ascunsă în întrebarea:

*Ce rost mai are 'n lume legea jirii
Când străduința noastră o 'neunună,
— După atâta luptă sub furtună,
Zdrobirea luntrei de eterna stâncă ?*

Desvoltarea subiectului își reia cursul:

*Noi ne-am pierdut în liniștea adâncă
Chemându-ne în bezna ce ne prinse
Ca 'ntr'un cavou cu candelile stinse*

Iar când o nouă viață trupească reincepe pentru ei, poetul are viziunea nerealizată idealului și spune:

*Cât de departe ne-am zărit sub cer
Cu brațele întinse 'n căutare!
Păream atunci două cruci aparte
Ce merg să se împlânte fie-care
Pe două gropi cu două inimi moarte.*

Fatum, — fatalitatea, — 'și-a îndeplinit legea ei neclintită.

După această poemă este un sonet în care poetul lasă să se întrevadă, din lupta unei luntri cu furtuna, lupta omului cu viața și cu răutatea ei.

....O luntre în primejdie s'arată,
Căci marea se întinde 'nfuriată
Și munți se 'nalță 'n spumele de val

Dar nava va ajunge la țărnul dorit, zice poetul,

Căci printre nori privește Dumnezeu.

Acest sonet cum și poeziile | dar imaginile din care se de- | Chiașă poezia „Primăvara”
care îl nămează, au ea și poe- | galează acest fond, sunt as- | se sfârșesc cu un simbol în-
zia fatum, un fond filosofic. | pectele mării. | spirat de mare

Și cum pe mări un suflu pornit din largul zării
Ridică valuri rezezi sortite sfărâmării,
Tot ast-fel noi sub focul eternei tale legi,
Necunoscând nici malul plecării, nici alt mal
Trăim în largul vieții povestea unui val.

În această poezie se ajunge | unui val”. În aproape toate | netul inspirat de răceala fru-
la concluziunea directă „că | de altminteri, concluziunea se | musetei unei femei, poetul
noi trăim în viață povestea | degajează dintr'o idee în so- | spune:

Blândețea ta e raza aurorii
Pe 'ntinderi nesfârșite de zăpadă,
Jar chipul tău un farmec de nayadă
Sub care cad roboții rătăcitorii.

Stărsitul sonetului reamîn- | după cum Pygmalion înamo- | cea pe care o iubește e rea
tește credința poetilor și a | rândându-se de statuea pe care o | și rece, are speranța, că o va
marilor cugetători, că senti- | sculptase i-a dat viață și a fă- | creia sufletește. Intocmai ca
mentele mari, sunt a totputer- | cut-o să'l iubească, tot așa el | artistul care :

Din piatră făurii pe Ghalateia.

Din toate poeziile acestui | concretizate în versuri armo- | În acest gen putem cita
volum se poate vedea că au- | nioase, îl ajută ca să redea | „Marea Patimilor” și „Noapte
torul este înamorat de mare. | sbuciumarea cugetărilor ome- | la cârmă” în care gândirea
ale cărei diferite frumuseți, | nesti | poezia și simțirea, evoluează
într'o perfectă armonie.

Când valurile rezezi pornesc tumultuoase
În podobind covorul reliefat al mării
Cu creste sidefate—și când al înserării
Luceafăr pribeste pe 'ntinderi de mătase,
Cu-o mantie de perle învăluind tot largul,—
Atunci plutind pe 'ntinsul neantului albastru,
Te duci spre altă lume călăuzit de astrul
Ce-ți mângâie Catargul

Poetul este singur :

Și trece printre spume, — nepăsătoare, — nava,
Cum trece printre veacuri invidioase, geniul...

Chinuit de gândurile și hi- | că, mintea îi e un larg iar | găsi nici în natură nici în sine,
merele lui care-l fac să vadă | gândul e furtuna, nu poate | o clipă de repaus

*Și tot mai mult talazul răzvrătit al minții
Lovește 'n al tău suflet sărman îndepărtat.
Poton de pretutinderi... Și nici un Ararat
Nu-și profilează piscul speranței sau credinții.*

Dar lumina auzorei care | îi îmbata. Si poetul binecuvin- | tătea dafari sfinte voind ca
preschimbă totul într'o fecie. | tează „Firea” care ia dat a- | brin luptă să urce tot mai sus

„Să lupt.... Excelsior!”

Când înțorcem ultima pa-
gină a acestui mic volum, —
dar din care un critic consti-
incios poate deduce anii de
muncă ce i-au trebuit poetului
ca să-l realizeze. — avem îm-
presa unui consacrat poet al
largurilor.

Astăzi nevoile traiului au
facut pe poezi, mai puțin ex-
clusivisti în privința idealului
lor poetic. Acești nebuni în-
curabili, au început să vadă
că poezia e de sigur frumoasă,
dar că poezii trebuie să
mănânce și ei, și au început
să scrie reviste în cuplete pi-
cante, alții să facă afaceri
samsaricesti; și aceasta mul-
țumită Statului care a avut
grijă să-i îndrepteze prin toate
mijloacele spre acest tel.

Mai sunt ce e drept câțiva
nebuni din alte generațiuni,
care persistă să rămână po-
eti, numai poezi.

Mijloacele întrebuințate pen-
tru a-i îndepărta de la nefolo-
sitoarele lor îndeletniciri ca:
infometarea, defăimarea, des-
considerarea etc. au datores
la aceștia.

Multi speră ca prin conti-
nuarea acestor mijloace acești
ultimi nebuni nu vor capăta
niciodată ceea ce au dorit
toată viața, adică: nemuri-
rea și cuvenitele stații. A-
mără desamăgire pentru cei
dismasi!

Poetul Ion I. Grecolescu de-
butcaza cu volumul său „Din
larguri” ca unul dintre acești
„Inutili”.

Pentru a liniști pe bunul
public care ar fi în drept să se
îngrijesească. După cele spuse,
de viața omului, voi spune că
acest poet e, pe cât știu, la a-
dăpost de nevoile materiale
și în plus are un puternic apă-
rător în veselul și satiricul
„Popic”.

Poetul Grecolescu prezintă
un fenomen de dublă persona-
litate.

Fenomen vădit pentru acel
care l-a citit volumul și care
afară de aceeași persoană sem-
nează și cu pseudo-nimul „Po-
pic” tot versuri, însă versuri
în care poetul își ia în serios
titlul de nebun cu care ade-
sea ori l-a calificat burghezul

Face pe nebunul așa cum îl
facea pe vremuri câte un in-
telept care îndeplinea slujba
de bufon.

Revolta îl face adesea ori
să-și arunce lira și să ia bo-
neta și scoptul cu clopotei de
rime bizare și răsunătoare, ca
să biciuiască și să injerieze,
sub forma unei glume: răuta-
tea și hotia care dau repe-
zentatii zilnice, — români-
lor, — acestor mici ai lui
Dumnezeu, în chiar țara lor.

Dacă acest „Popic”, poet a-
gresiv nu va aduce nici o tă-
măduire moravurilor noastre
politice, căci sunt ajunse în-
tr-o stare de păcătoșenie prea
înaintată, va răzbuna cel pur-
tin pe atâți poezi inofensivi,
care continuă să înobileze și
să înfrumusețeze mințile ro-
mânilor și care întredinând
dorul și voința unei Români
de la „Nistru până la Tisa”
au murit de sărăcie nebuni
sau prin spitale, pentru ca
alții asemenea lor să ducă a-
celași mizerie în frumoasa și
marca Românie de azi.

Nikita Macedonski.

UN TABLOU INTERESANT

al celor mai de seamă artiști dramatici cari au jucat pe scenele teatrelor noastre de la 1863 încoace :

Teodor Theodorini, tragedian de forță, fost primar al Craiovei și întemeietorul teatrului de acolo.

Ștefan Mihăileanu, inimitabilul tarolui lui Chopard din „Curcul de Lyon“.

Ioan Anestin, născut în farse și vodeviluri, unul din cei mai buni interpreți ai lui „Barbu Lăutarul“.

Costache Serghie, impunător și falnic în rolul de intrigant.

Iancu Tănăsescu, comicul răsfățat al publicului de pe vremuri.

Matei Millo, elevul lui Samson, cea mai de seamă figură între comicii teatrului românesc.

Mihail Pascaly, elevul lui Botică, a făcut epocă în cariera lui artistică.

Ștefan Velescu, elevul lui Frederick Lemaître, profesor la conservator, grandios în eroi.

Nicolae Hagiescu, excelent comic, unul din stâlpii teatrului românesc.

Costache Dimitriad, prim intrigant și unul din întemeietorii actualei societăți dramatice.

Ștefan Iulian, incomparabil în comicii marcanți.

C. Mateescu, de și dispărut de tânăr, a lăsat totuși un nume între comicii noștri.

Petre Velescu, vestit în Jak din „Două orfelime“ și în regele din „Hamlet“.

Grigore Manolescu, regretatul prim amoretz de forță, în genul lui Talma.

Froșa Popescu, *Malilda Pascaly*, *Froșa Saravely*, *Maria Theodorini*, cele mai vechi artiste la noi.

Constantin Nottara, elevul lui Mounet Sully profesor la conservator, cea mai impunătoare figură a teatrului de astăzi.

Aristizza Romanescu, *Agata Bârșescu*, *Marioara Ventura*, *Marioara Voiculescu*, numele feminine cele mai de seamă ale teatrului nostru contemporan.

I. D. Ionescu, regele șansonatistilor români.

Mihail Galliano, profesor și mare apostol al artei.

Teodor Vasiliu, prim amoretz dramatic și director teatral.

Ioan Niculescu, excelentul comic consacrat care a murit de curând.

Vasile Leonescu, foarte apreciat pentru calitățile lui superioare în roluri de condiție.

C. Cosțescu, foarte reușit în amoretzii de salon.

Alexandru Cutopol, excelent în rolurile baroce, burlești și tipice.

Constantin Marculescu, care

în multe piese sustine recordul afectelor artistice.

Ioan și Alca, Vlădicescu, cei doi veterani ai scenei noastre, atât de iubiți de publicul de pe vremea.

Teodor Popescu, curșezul mare artist, dispărut de curând, care luase lecții în Italia cu *Bassi* și *Salvini*.

Zaharia Burtienescu, favorit în Giubelii originali.

Petre Liciu, regretatul mare artist care atinse culmile în roluri reale, morale și morologice.

Vasile Hasnaș, mult apreciatul comic brillant de pe vremea.

Aristia Demetriad, comedian desăvârșit și profesor.

Constantin Radovic, recent încă în memoria publicului care l-a îndrăgit și aplaudat atâta.

Și întreaga pleadă a frunzișilor de azi ai scenei noastre:

Ion Manolescu, *Petre Sturdza*, *Tony Bulandra*, *Iancu Brezbanu*, *Nicolae Sorcanu*, *Ioan Ivescu*, *Vasile Toneanu*, *Storin*, *Morțun*, *Bușinski*, *Bârșan*, *Ciprian*, etc. etc.

N. N. Basarabeanu

bibliotecarul teatrului național din București

Ecouri

A apărut de curând un nou volum de proză datorit distinsului nostru colaborator și poet Victor Effimiu, intitulat: „De pe vremea haiducilor“.

Teatrul Național se află în turneu de propagandă... în tinuturile desrobite.

Director al Teatrului Național din Craiova a fost numit un avocat. Ne mirăm de ce nu mai pornește pe calea cea dreaptă Teatrul din Craiova.

Colaboratorul nostru *Radu Cosmin* va face să apară în curând un foarte interesant volum intitulat: *Desrobitorii*.

Compania *Bulandra* pleacă în turneu. Probabil o va urma și comp. *Excelsior*.

S'au deschis teatrul de vară Cărbunș cu aceeași revistă obișnuită, semnată *Durstoy* sau

altfel... cu aceeași doză insuficientă de sare, dar cu destule situații riscate, cuvinte în doi peri, costume, ...

Uf! au început revistele!

Va apare în curând: *Tara lui Bai Ganciu* de *Vintilă Panta*, câteva note din captivitate cu mult humor scrise.

S'au pus sub tipar și va apare în curând volumul spiritualului nostru colaborator, *Povic*, intitulat.

LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI

„UNIVERSUL“

SE GASEȘTE DE VANZARE

URMATOARELE VOLUME :

Memoriile regelui Carol 17 volume, colecția completă	„ 10.—
Carol I Regele României	„ 2.—
Memoriile Principesei L u i s a a Saxoniei	„ 1.50
Pătanile minunate ale lui Petre Schlemil	„ 1.—
Conversațiuni moderne în 6 limbi	„ 3.50
Călătoria în India 2 volume	„ 3.—
Dragoste din alte timpuri 2 vol.	„ 2.—
Tragedie cerească	„ 1.50
Doă nuvele de Carmen Sylva	„ 1.50
Aventurile unui Călugăr	„ 1.—

Pentru provincie porto 30 bani